EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2021.12.15.
COM(2021) 970 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK

a víz-keretirányelv (2000/60/EK), a környezetminőségi előírásokról szóló irányelv (a 2013/39/EU irányelv által módosított 2008/105/EK irányelv) és az árvízvédelmi irányelv (2007/60/EK) végrehajtásáról

A tervezett intézkedési programok végrehajtása
Új elsőbbségi anyagok
Előzetes árvízkockázat-értékelések és a potenciálisan jelentős árvízkockázatnak kitett területek

{SWD(2021) 970 final} - {SWD(2021) 971 final}

1. Bevezetés

Az európai zöld megállapodás[1] elfogadásával az EU döntő lépéseket tett az éghajlatváltozás, az egészségügyi kockázatok, a biológiai sokféleség csökkenése és az összes környezeti közeget érintő szennyezés egyidejű, egymással összefüggő válságainak kezelése érdekében. A vízminőség és -mennyiség fenntartható kezelése központi szerepet játszik a válságra adott válaszban, amely a meglévő jogszabályi keretre, valamint az európai zöld megállapodás és az azt követő kezdeményezések ambiciózus végrehajtására épít. A tagállamok helyreállítási és rezilienciaépítési terveinek végrehajtásához rendelkezésre álló finanszírozás további támogatást jelent, ami segíti az édesvíz minőségével és mennyiségével kapcsolatban meglévő terhelések kezelését, és ezáltal ösztönzi a tiszta, körforgásos és szén-dioxid-mentes európai gazdaságra való átállást a „ne árts” elv szellemében.

2021-ben Európában ismét megtapasztaltuk a vízzel kapcsolatos szélsőséges események hatásait, melyeket tovább súlyosbított az éghajlatváltozás. A Rajna és a Meuse vízgyűjtőjében bekövetkezett hatalmas áradások, valamint a példátlan hőhullámok és a tragikus erdőtüzek emberéleteket követeltek, és több milliárd eurónyi kárt okoztak. Bár ezek az események csak részben kapcsolódtak a megfelelő vízpolitikához, rámutatnak a jobb édesvíz-gazdálkodás fontosságára, amelyet hosszú távon következetesen fenn kell tartani, többek között a nemzeti határokon átnyúlóan is.

A víz-keretirányelv[2] biztosítja az európai vízpolitika fő keretét és meghatározza annak átfogó célkitűzéseit az összes felszíni és felszín alatti víz jó állapotának elérése érdekében. A környezetminőségi előírásokról szóló irányelv[3] és a felszín alatti vizekről szóló irányelv[4] kiegészíti a víz-keretirányelv felszíni vizekre, illetve felszín alatti vizekre vonatkozó előírásait. Az e három irányelvből és az árvízvédelmi irányelvből[5] álló uniós vízügyi jogszabályok[6] 2019. évi célravezetőségi vizsgálata arra a következtetésre jutott, hogy a meglévő jogszabályi keret nagyjából megfelel a célnak, de még lehetne javítani rajta. A vizsgálat megállapította, hogy a víz-keretirányelv és az árvízvédelmi irányelv célkitűzéseinek eléréséhez elegendő finanszírozásra, gyorsabb végrehajtásra és a célkitűzéseik ágazati jogszabályokba való jobb integrálására van szükség. A jogszabályok egyes hiányosságait és a vegyi anyagokra vonatkozó lehetséges intézkedéseket a felszín alatti vizekben és a felszíni vizekben előforduló anyagok jegyzékére vonatkozó, folyamatban lévő hatásvizsgálat keretében fogják értékelni.[7]

---

[1] https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_hu

[2] Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve (2000. október 23.) a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról (HL L 327., 2000.12.22., 1. o.).

[3] Az Európai Parlament és a Tanács legutóbb a 2013. augusztus 12-i 2013/39/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvvel (HL L 226., 2013.8.24., 1. o.) módosított 2008/105/EK irányelve (2008. december 16.) a vízpolitika területén a környezetminőségi előírásokról (HL L 348., 2008.12.24., 84. o.).

[4] Az Európai Parlament és a Tanács 2006/118/EK irányelve (2006. december 12.) a felszín alatti vizek szennyezés és állapotromlás elleni védelméről (HL L 372., 2006.12.27., 19. o.).

[5] Az Európai Parlament és a Tanács 2007/60/EK irányelve (2007. október 23.) az árvízkockázatok értékeléséről és kezeléséről (HL L 288., 2007.11.6., 27. o.).

[6] https://ec.europa.eu/environment/water/fitness_check_of_the_eu_water_legislation/index_en.htm

[7] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12662-Integralt-vizgazdalkodas-a-felszini-es-felszin-alatti-vizekben-talalhato-szennyezo-anyagok-jegyzekeinek-felulvizsgalata_hu

E jelentés célja további információkkal szolgálni és ismét megvizsgálni a jogszabályok általános végrehajtása terén elért előrehaladást, ami újabb lépést jelent a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek és az árvízkockázat-kezelési tervek következő generációjának (2022–2027) értékelése felé.

A jelentés részét képezi a Bizottság értékelése a tagállamok által a közelmúltban kötelezően benyújtott, vízügyi vonatkozású jelentésekről:

- a víz-keretirányelv szerinti intézkedési programok végrehajtásának előrehaladása, második ciklus (2016–2021),
- a környezetminőségi előírásokról szóló irányelv szerinti jegyzékbe 2013-ban felvett, a felszíni vizekben elsőbbséginek minősülő anyagok monitorozása,
- az árvízvédelmi irányelv első ciklusából (2016–2021) származó előzetes árvízkockázati értékelések felülvizsgálata és aktualizálása.

2. Jelentéstétel

A víz-keretirányelv szerinti második (2015 decemberéig esedékes) vízgyűjtő-gazdálkodási terveket a Bizottság 2019-ben értékelte[8]. Az intézkedési programok végrehajtásáról szóló időközi jelentéseket 2018 decemberéig kellett benyújtani. A Bizottságnak a víz-keretirányelv 18. cikke értelmében a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek értékeléséről szóló jelentésétől számított 3 éven belül tájékoztatnia kell a Parlamentet és a Tanácsot az intézkedési programok végrehajtása terén elért eredményekről. Az intézkedési programok időközi végrehajtásáról mindegyik tagállam beszámolt.

A környezetminőségi előírásokról szóló irányelv tekintetében ez a jelentés értékeli a felszíni vizekben elsőbbséginek minősülő anyagok jegyzékébe felvett 12 új anyagra vonatkozó, 2013-ban elfogadott követelmények végrehajtása terén elért előrehaladást. A 2013/39/EU irányelvvel módosított 2008/105/EK irányelv 3. cikke (1) bekezdése a) pontjának ii. alpontja külön előírja a tagállamok számára, hogy az újonnan jegyzékbe vett anyagokra vonatkozóan hozzanak létre és nyújtsanak be a Bizottsághoz egy kiegészítő ellenőrzési programot és egy előzetes intézkedési programot. Minden tagállam jelentést tett az új elsőbbségi anyagokról.

Végezetül, ami az árvízvédelmi irányelv második jelentéstételi ciklusát illeti, a 14. cikk értelmében a tagállamoknak 2018. december 22-ig felül kellett vizsgálniuk és frissíteniük kellett az első ciklusban készített előzetes árvízkockázat-értékeléseiket. Erről 2019. március 22-ig kellett jelentést tenniük a Bizottság felé. Majdnem mindegyik tagállam beszámolt az első előzetes árvízkockázat-értékelések frissítéséről.[9]

3. Második intézkedési programok – időközi értékelés

A víz-keretirányelv 11. cikke előírja a tagállamoknak, hogy minden vízgyűjtő kerületre vonatkozóan dolgozzanak ki intézkedési programot, és határozzák meg azok tartalmát, amely

[8] https://ec.europa.eu/environment/water/water-framework/impl_reports.htm

[9] Több tagállam nem tett jelentést a határidőig. A Bizottság kötelezettségszegési eljárásokat indított a késedelmes jelentéstétel miatt. Mára már csak két kötelezettségszegési eljárás van folyamatban.

alapintézkedésekből (11. cikk (3) bekezdése) és kiegészítő intézkedésekből (11. cikk (4) bekezdése), valamint szükség szerint további intézkedésekből (11. cikk (5) bekezdése) áll.

A tagállamokat arra kérték, hogy számoljanak be a meghatározott „kulcsintézkedések” végrehajtása terén elért eredményekről. A kulcsintézkedések olyan tipikus intézkedések, amelyek célja a terhelés csökkentése, például az akadályok eltávolítása a folyókból, a szennyvízkezelő telepek korszerűsítése, az elsőbbségi anyagok fokozatos kivonása stb.[10]

Az intézkedési programok értékelése a WISE-adatbázisban jelentett helyzetet tükrözi. Ahol csak lehetséges, külön elemzés készült a víz-keretirányelv 11. cikkének (3) bekezdése szerinti alapintézkedésekről, valamint a víz-keretirányelv 11. cikkének (4) és (5) bekezdése szerinti kiegészítő és további intézkedésekről.

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben és a 2018. évi intézkedési programokban szereplő adatok közvetlen összehasonlítása gyakran nem lehetséges olyan módszertani problémák miatt, mint az intézkedések változásai, az eltérő bázisévek és a víztest-határértékek változásai. A 2016-ra és 2018-ra jelentett és a 2021-re kivetített információk mindazonáltal mennyiségi adatokkal szolgálnak az intézkedési programok végrehajtása terén elért eredményekről. Az adatokat lehetőség szerint ez a dokumentum és a kapcsolódó bizottsági szolgálati munkadokumentum is tükrözi.

Általános helyzet

A 2016–2021-es ciklus félidejére az intézkedések végrehajtása valamennyi tagállamban folyamatban volt, de néhol késéssel. A 2015. évi intézkedési programokhoz képest mindegyik tagállam bejelentette a kulcsintézkedéseket, több tagállam[11] pedig befejezte a jelentéstételt, amely immár az összes vízgyűjtő kerületére kiterjed. A legtöbb tagállamnak sikerült némi előrehaladást elérnie abban, hogy a jelentős terhelések kapcsán azonosítsa a jó állapottól való eltérés okát, valamint hogy meghatározza a jó állapot eléréséhez szükséges intézkedések végrehajtásának szintjét. Azon tagállamok (18) esetében, amelyek részletesebb elemzést és összehasonlítást lehetővé tevő adatokat közöltek, meg kell jegyezni, hogy 3 tagállamban[12] a célkitűzések 70–100 %-a teljesült a vízgyűjtő kerületek esetében, további 4-ben[13] pedig a mutatók 30–80 %-a jelez elmozdulást a különbség megszüntetése felé. Egy másik tagállamban[14] a 25 vízgyűjtő kerület közül 16-ban teljesültek a célkitűzések. Ez biztató fejlemény, és lehetővé fogja tenni az intézkedések jobb meghatározását és rangsorolását.

Azon tagállamok, amelyek a jelentősek mellett egyéb terheléseket is azonosítottak, intézkedéseket hoztak ezek kezelésére, általában azonosították a jó állapottól való eltérést, és mutatókat dolgoztak ki a jó állapot eléréséhez szükséges végrehajtási szint meghatározására.

[10] A kulcsintézkedések listája a víz-keretirányelv 2022. évi jelentéstételi útmutatójában, 387. o. található.
[11] Dánia, Görögország, Horvátország és Szlovénia.
[12] Észtország, Lettország, Málta.
[13] Ausztria, Cseh Köztársaság, Franciaország és Portugália.
[14] Spanyolország.

Tagállam	Vízgyűjtő kerület	Az összes intézkedést teljesítették	Az összes tervezett intézkedést teljesítették	Néhány intézkedést teljesítettek	Néhány tervezett intézkedést teljesítettek	Egy intézkedést sem teljesítettek
AT	3			3		
BE	8	1		5	1	1
BG	4			1	3	
CY	1			1		
CZ	3			3		
DE	10			10		
DK	4				4	
EE	3			3		
EL	14			14		
ES	25			25		
FI	8		8			
FR	14			7	7	
HR	2			2		
HU	1		1			
IE	3			3		
IT	8		1	3	4	
LT	4				4	
LU	2			2		
LV	4				4	
MT	1			1		
NL	4			4		
PL	10				10	
PT	10			9	1	
RO	1			1		
SE	5				5	
SI	2			2		
SK	2			2		

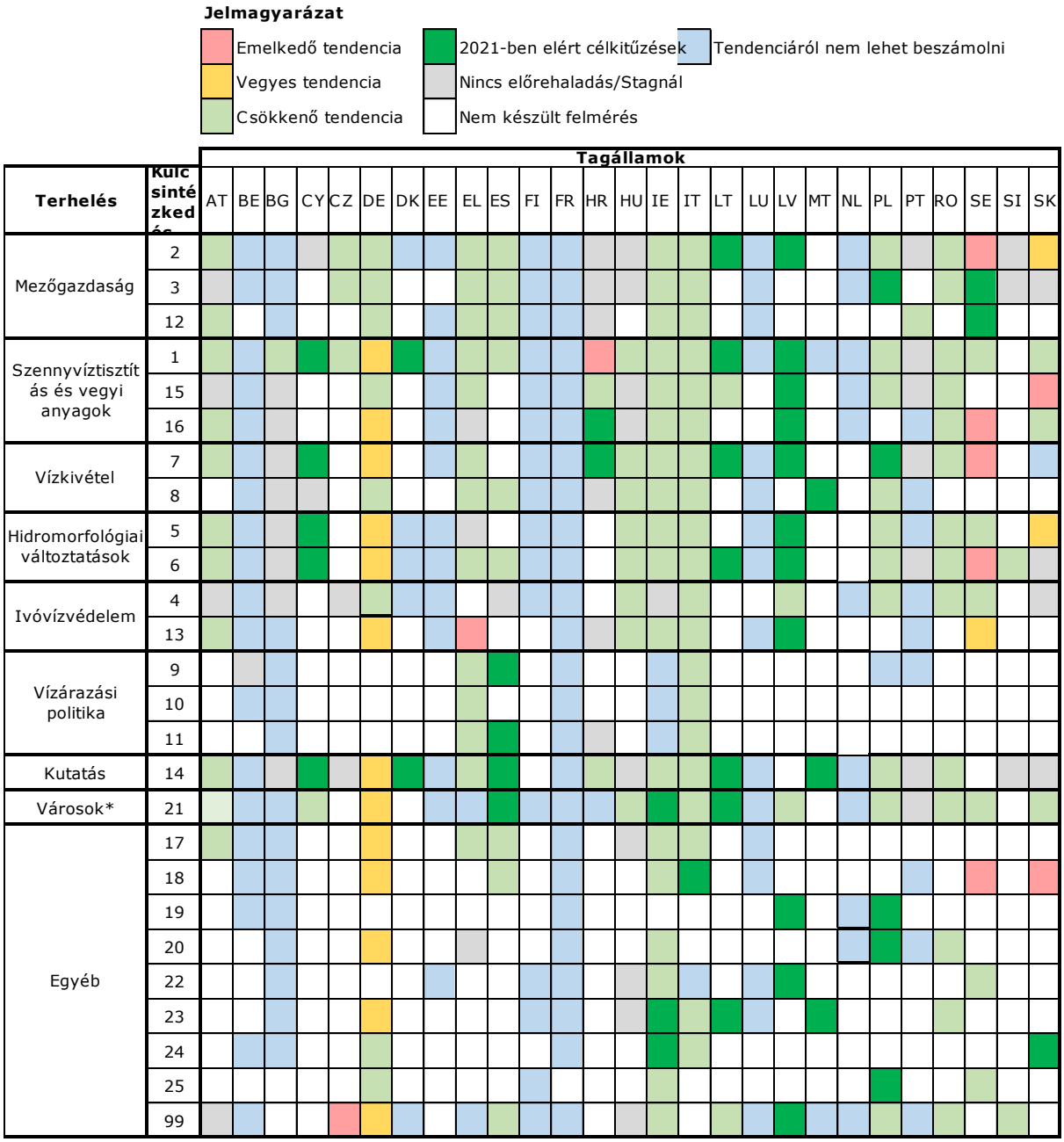
1.táblázat : Állapot és előrehaladás a vízgyűjtő kerületekre vonatkozó második vízgyűjtő-gazdálkodási terv óta.

A tagállamok arról is beszámoltak, hogy az intézkedési programjaik végrehajtása során akadályok merültek fel. Mint az alábbi 2. táblázat mutatja, a legjelentősebb akadályokat a finanszírozás hiánya, a késedelem és az irányítás jelenti.

		Akadályok							
Tagállam	Vízgyűjtő kerület	Irányítás	Késedelmek	A finanszírozás hiánya	A mechanizmus hiánya	Az intézkedések hiánya	Nem költséghatékony	Szélsőséges események	Egyéb
AT	3								
BE	8		3	3	2				2
BG	4		4		1	1			
CY	1								
CZ	3	3	3	3	3		3	3	
DE	10		10	4	10	9	7	4	10
DK	4		4						4
EE	3		3	3	3				
EL	14		14						
ES	25	25	25	25	25				
FI	8			8	8				
FR	14	14	14	14	14				14
HR	2		2	2	2				
HU	1	1	1	1	1	1		1	1
IE	3	3		3			3		3
IT	8	5	5	8	7	1	2	6	
LT	4								
LU	2							1	2
LV	4			4				4	
MT	1		1						
NL	4		4	4			4		4
PL	10	3	3	3	3	4	4	2	5
PT	10		8	9			8	8	
RO	1		1	1	1		1		1
SE	5				5				
SI	2			2					
SK	2		2	2			2		2

2. táblázat: Az intézkedési tervek végrehajtásának akadályai vízgyűjtő kerületek szerint

Az alábbi 3. táblázat összefoglalja a különböző terhelésekre és a releváns kulcsintézkedésekre vonatkozó célkitűzések elérésének várható alakulását az egyes tagállamok által a ciklus második felére (2018–2021) vonatkozóan előre jelzettek alapján. A növekvő tendencia azt jelzi, hogy eltávolodnak a jogszabályok célkitűzéseitől, a csökkenő tendencia pedig azt mutatja, hogy a célkitűzéstől való eltérés egyre csökken.

**A városi térségekből, közlekedésből és épített infrastruktúrából származó szennyezés*

3. táblázat: A kulcsintézkedések terén jelentett várható előrehaladás, 2018–2021

3.1. A szennyezés kiküszöbölése

Az európai zöld megállapodással a szennyezés elleni küzdelem központi kérdéssé vált. A szennyezőanyag-mentességi stratégia egy átfogó szennyezőanyag-mentességi cselekvési tervben[15] és a fenntartható vegyi anyagokra vonatkozó stratégiában[16] öltött testet. A „termelőtől a fogyasztóig" stratégia[17] (amely többek között a tápanyagveszteség és a növényvédő szerek használatának csökkentésére, valamint a biogazdálkodás bővítésére helyezi a hangsúlyt) és a gyógyszerészeti stratégia[18] (amely többek között az antibiotikumok környezetben való jelenlétének csökkentését célozza) szintén lehetővé teszik a vízszennyezés csökkentésének felgyorsítását.

A mezőgazdaságból származó szennyezés

A jelentések szerint a mezőgazdaság az egyik fő oka annak, hogy az uniós víztestek nem érik el a jó állapotot. A mezőgazdaság a nitrátok és a növényvédő szerek révén diffúz szennyezést okozhat a felszíni és a felszín alatti vizekben[19]. A diffúz szennyezésen kívül a mezőgazdasági célú vízkivétel is jelentős terhelést jelent, sokszor ez az oka annak, hogy a felszín alatti víztestek nem érik el a jó mennyiségi állapotot.

A tagállamok különösen a mezőgazdaságból származó tápanyagszennyezés csökkentését (2. kulcsintézkedés), a mezőgazdaságból származó peszticidszennyezés csökkentését (3. kulcsintézkedés) és a mezőgazdasági szaktanácsadás (12. kulcsintézkedés) megvalósítását célzó intézkedéseken dolgoznak. A jelentésekből az is kiderül, hogy valamennyi tagállam rendelkezik a mezőgazdaságból származó kibocsátásokra vonatkozó általános szabályokkal.

Tíz tagállam az egész területén alkalmazza ezeket a szabályokat, míg a többi tagállam eltérő szabályokat alkalmaz a vízgyűjtő kerülettől függően, illetve két esetben csak a nitrátszennyezés szempontjából veszélyeztetett területeken. A tagállamok beszámolói alapján a 2. kulcsintézkedés kapcsán meglehetősen pozitív a helyzet, és a mutatóhiányok megszűnőben vannak, ami azt jelenti, hogy az intézkedések eredményesen javítják az állapotot és csökkentik a jó állapottól való eltérést, ezt követően pedig nincs megfigyelhető tendencia, ami azt jelenti, hogy a terhelések nem hatékonyak a víz állapotának javításában, és ilyen esetekben több erőfeszítésre van szükség. A 3. és 12. kulcsintézkedés esetében vegyes a kép, mivel sok tagállam nem jelentette vagy nem térképezte fel ezeket a kulcsintézkedéseket. Ahol feltérképezik, a mutatóhiányok többsége csökken, de a tagállamok jelentős része nem számolt be egyértelmű tendenciáról, ami azt jelenti, hogy az e kulcsintézkedésekkel kezelhető terhelések csökkentése nem elégséges a víz állapotának javításához, és ezekben az esetekben több erőfeszítésre van szükség.

[15] https://ec.europa.eu/environment/strategy/zero-pollution-action-plan_hu
[16] https://ec.europa.eu/environment/strategy/chemicals-strategy_hu
[17] EUR-Lex – 52020DC0381 – HU – EUR-Lex (europa.eu)
[18] https://ec.europa.eu/health/human-use/strategy_hu
[19] Az EEA 2018-as vízügyi értékelése – Európai Környezetvédelmi Ügynökség (europa.eu)

Az intézkedési programok keretében hozott tagállami intézkedések közé tartoznak a nitrátokról szóló irányelvből[20] eredő intézkedések, amelynek legutóbbi végrehajtási jelentése[21] megerősített intézkedéseket javasol a szennyezett területeken, valamint az új közös agrárpolitika (KAP) stratégiai terveiben szereplő intézkedések, amelyeket legkésőbb 2022. január 1-jéig kell benyújtani a Bizottsághoz. Az Európai Számvevőszék egy közelmúltbeli jelentésében elemezte, hogy a KAP és az uniós vízpolitika milyen mértékben mozdítja elő a fenntartható vízhasználatot a mezőgazdaságban.[22] A Bizottság úgy véli, hogy a KAP különféle eszközökön és intézkedéseken keresztül hozzájárul ehhez a célkitűzéshez. Az új KAP az I. pillér új ökorendszerei és a II. pillér vidékfejlesztési programja révén fontos lehetőséget kínál az ambíciószint növelésére és a vízgazdálkodásnak kedvező kiegészítő intézkedések finanszírozására a mezőgazdaságban. Az új KAP a bizottsági javaslat[23] 6. cikkében meghatározott kilenc egyedi célkitűzés köré épül fel, amelyek közül három kedvező a környezetre nézve[24]. Amikor a tagállamok kidolgozzák a terveiket, azoknak hozzá kell járulniuk e célkitűzésekhez. Az is követelmény, hogy hozzá kell járulni a zöld megállapodás céljaihoz, többek között a „termelőtől a fogyasztóig” stratégia azon célkitűzéshez, amely szerint 50 %-kal csökkenteni kell a tápanyagveszteséget, és 50 %-kal csökkenteni kell a növényvédő vegyszerek általános használatát és kockázatait, amit többek között a tagállamoknak küldött KAP-ajánlások[25] is vázolnak.

A háztartásokból és az iparból származó szennyezés

A jelentéstétel pozitív tendenciát mutat, különösen a szennyvíztisztító telepek építésével vagy korszerűsítésével (1. kulcsintézkedés)[26], az elsőbbségi anyagok/elsőbbségi veszélyes anyagok fokozatos megszüntetésével (15. kulcsintézkedés), valamint az ipari szennyvíztisztító telepek korszerűsítésével vagy fejlesztésével (16. kulcsintézkedés) kapcsolatos intézkedések terén.

---

[20] A Tanács 91/676/EGK irányelve (1991. december 12.) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről (HL L 375., 1991.12.31., 1. o.).

[21] EUR-Lex – 52021DC1000 – HU – EUR-Lex (europa.eu)

[22] 20/2021. számú különjelentés: Fenntartható vízhasználat a mezőgazdaságban: a közös agrárpolitika támogatásai inkább a nagyobb mértékű, mintsem a hatékonyabb vízhasználatot mozdítják elő, 2021. szeptember.
https://www.eca.europa.eu/en/Pages/DocItem.aspx?did=59355
A Bizottság úgy véli, hogy a KAP különböző mechanizmusokkal járult hozzá a víz-keretirányelv célkitűzéseihez; nevezetesen a kölcsönös megfeleltetés, az éghajlat, a környezet és a környezetbarátabbá tétel szempontjából előnyös mezőgazdasági gyakorlatokra nyújtott kifizetések, a víz-keretirányelv végrehajtásából eredő költségek és elmaradt bevételek utáni kifizetések a kedvezményezetteknek, valamint a vidékfejlesztési támogatás és beruházások.

[23] Javaslat: Az Európai Parlament és a Tanács rendelete a közös agrárpolitika keretében a tagállamok által elkészítendő stratégiai tervhez (KAP-stratégiai terv) nyújtott, az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) által finanszírozott támogatásra vonatkozó szabályok megállapításáról, COM(2018) 392 final.

[24] **4. egyedi célkitűzés** – többek között az üvegházhatásúgáz-kibocsátások csökkentése és a szénmegkötés fokozása révén hozzájárulás az éghajlatváltozás mérsékléséhez és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodáshoz, valamint a fenntartható energia előmozdítása; **5. egyedi célkitűzés** – a fenntartható fejlődés és a természeti erőforrásokkal – például a vízzel, a talajjal és a levegővel – való hatékony gazdálkodás támogatása, többek között a vegyi anyagoktól való függés csökkentésével; **6. egyedi célkitűzés** – hozzájárulás a biológiai sokféleség csökkenésének megállításához és visszafordításához, az ökoszisztéma-szolgáltatások gyarapítása, valamint az élőhelyek és a tájak megőrzése.

[25] KAP-stratégiai tervek | Európai Bizottság (europa.eu).

[26] 18 tagállam számolt be arról, hogy jól halad a hiányosságok megszüntetése felé.

Majdnem minden tagállam rendelkezik jóváhagyási és/vagy engedélyezési rendszerrel a szennyvíz pontszerű szennyezőforrásainak ellenőrzésére, ami a felszín alatti és a felszíni vizekre egyaránt vonatkozik. A tagállamok legalább fele azonban továbbra is engedélyez kisebb szennyvízkibocsátásokat, bár egyes esetekben ezeket nyilvántartásba kell venni. A tagállamok szinte kivétel nélkül hoztak intézkedéseket a felszíni vizeket elérő szennyezés megszüntetésére.

A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv[27] tervezett felülvizsgálata (a Bizottság javaslata 2022-ben) várhatóan tovább csökkenti az európai felszíni és felszín alatti vizek szennyezettségét, egyrészt azáltal, hogy növeli az irányelv hatálya alá tartozó szennyvíz mennyiségét, másrészt annak biztosítása révén, hogy több szennyvizet kezeljenek fejlett kezelési technológiákkal. Az ivóvízről szóló felülvizsgált irányelv[28] új kockázatalapú megközelítése fel fogja lendíteni a vízszolgáltatók és a víz-keretirányelv végrehajtásáért felelős szereplők közötti párbeszédet.

Hasonlóképpen, az ipari kibocsátásokról szóló irányelv[29] tervezett felülvizsgálata (a Bizottság javaslata 2022-ben) mind a közvetlen, mind a közvetett kibocsátások esetében javítani fogja a vízminőségi előírásoknak való megfelelést, és hangsúlyozza a környezetközpontú irányítási rendszerek jelentőségét a víz újrafelhasználása és az erőforrás-hatékonyság szempontjából.

Új elsőbbségi anyagok

Külön értékelés készült a környezetminőségi előírásokról szóló 2013. évi irányelvben szereplő új anyagok monitoringjának és méréseinek jelenlegi helyzetéről. A környezetminőségi előírásokról szóló 2013-as irányelv értelmében az összes tagállamnak további 12 anyagot[30] kell monitoroznia.

A legtöbb tagállam már monitorozza a 2013-ban felvett 12 anyagot. Négy tagállam[31] beszámolt az összes megfigyelt anyag kémiai állapotáról, és kulcsintézkedéseket határozott meg valamennyi nem teljesítő anyag esetében. További 11 tagállam a monitorozott anyagok többségével foglalkozott, és meghatározott kulcsintézkedéseket valamennyi nem teljesítő anyag esetében. Ami a többi tagállamot illeti, az adatközlés hiányos volt, mivel egyes vízgyűjtő kerületek és/vagy anyagok kimaradtak belőle. Egyes anyagokat a környezetminőségi előírásokról szóló irányelvben leírttól eltérő mátrixban monitoroztak. Gyakran nem adtak tájékoztatást a mátrixban előforduló anyagok eredetéről.

A Bizottság 2022-ben javasolni fogja a felszíni és felszín alatti vizekben található anyagok jegyzékének felülvizsgálatát. Ekkor további növényvédő szereket, gyógyszereket és ipari

[27] A Tanács 91/271/EGK irányelve (1991. május 21.) a települési szennyvíz kezeléséről (HL L 135., 1991.5.30., 40. o.).
[28] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/2184 irányelve (2020. december 16.) az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről (HL L 435., 2020.12.23., 1. o.).
[29] Az Európai Parlament és a Tanács 2010/75/EU irányelve (2010. november 24.) az ipari kibocsátásokról (a környezetszennyezés integrált megelőzése és csökkentése) (HL L 334., 2010.12.17., 17. o.).
[30] A 2013-ban felvett anyagok: dikofol, perfluoroktán-szulfonát és származékai, kinoxifen, dioxinok és dioxin jellegű vegyületek, aklonifen, bifenox, cibutrin, cipermetrin, diklórfosz, hexabróm-ciklododekánok, heptaklór és heptaklór-epoxid, terbutrin.
[31] Észtország, Horvátország, Szlovákia és Svédország.

vegyi anyagokat is felvehet azon anyagok jegyzékébe, amelyek vízbe történő kibocsátását csökkenteni kell vagy fokozatosan meg kell szüntetni.

3.2. A víztakarékosság javítása

A zöld megállapodás részeként a víztakarékosság mára az uniós szakpolitikai menetrend szerves részét képezi. A körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv[32] felvázolta a víz újrafelhasználására vonatkozó minimumkövetelményekről szóló rendelet[33] jövőbeli szerepét, amely az integrált vízgazdálkodás részeként meg fogja könnyíteni az öntözés alternatív vízellátását. A cselekvési terv azt is előrevetítette, hogy a Bizottság elő fogja mozdítani a víztakarékosságot az ipari folyamatokban (pl. az ipari kibocsátásokról szóló irányelv felülvizsgálata révén). Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásról szóló 2021. évi uniós stratégia[34] szorgalmazza az édesvízhez való hozzáférés megóvását és a vízfelhasználás nagyobb hatékonyságát valamennyi ágazatban, és bejelentette, hogy a Bizottság a termékekre vonatkozó víztakarékossági követelmények szigorításával fog hozzájárulni a vízfelhasználás csökkentéséhez. A víztakarékos technológiákra és gyakorlatokra való átállást erre alkalmas gazdasági eszközökkel kell támogatni.

Az ivóvízről szóló felülvizsgált irányelv (4. cikkének (3) bekezdése) értelmében a tagállamoknak intézkedéseket kell majd hozniuk a jelenlegi magas szivárgási arányok kezelésére. Az épületkorszerűsítési program és az európai Bauhaus kezdeményezés[35] is foglalkozik az épületek víztakarékosságával. Emellett a 2030-ig tartó időszakra szóló biodiverzitási stratégia[36] arra szólítja fel a tagállami hatóságokat, hogy vizsgálják felül a vízkivételre és -tározásra vonatkozó engedélyeket az ökológiai vízhozamok megvalósítása érdekében. A végső cél az, hogy legkésőbb 2027-re elérjék valamennyi felszíni víz jó állapotát vagy potenciálját, valamint az összes felszín alatti víz jó állapotát.

A víztakarékosság a tagállamok számára eddig is kiemelt prioritás volt, és továbbra is az. A tagállamok több mint fele hozott intézkedéseket az előző ciklusban (2010–2015), és a jövőben is így fog tenni. Másik 10 tagállam az előző ciklusban hozott intézkedéseket, de a jövőre nézve nem számolt be további intézkedési tervekről.

A legtöbb tagállam a vízkivételről és a vízelterelésről számolt be fő terhelésként. A vízkivételekből eredő terhelések és hatások csökkentéséhez kapcsolódó legfontosabb intézkedések az áramlási rendszer javítása és/vagy a minimális ökológiai vízhozam helyreállítása (7. kulcsintézkedés, a hidromorfológiáról szóló részben jelentve), valamint a vízhatékonyság kezelésére irányuló intézkedések, úgymint az öntözésre, az iparra, az energiára és a háztartásokra vonatkozó műszaki intézkedések (8. kulcsintézkedés). Ilyen mennyiségi intézkedésekről a tagállamok közel fele számolt be. A víz újrafelhasználására

---

[32] https://ec.europa.eu/environment/strategy/circular-economy-action-plan_en

[33] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/741 rendelete (2020. május 25.) a víz újrafelhasználására vonatkozó minimumkövetelményekről (HL L 177., 2020.6.5., 32. o.).

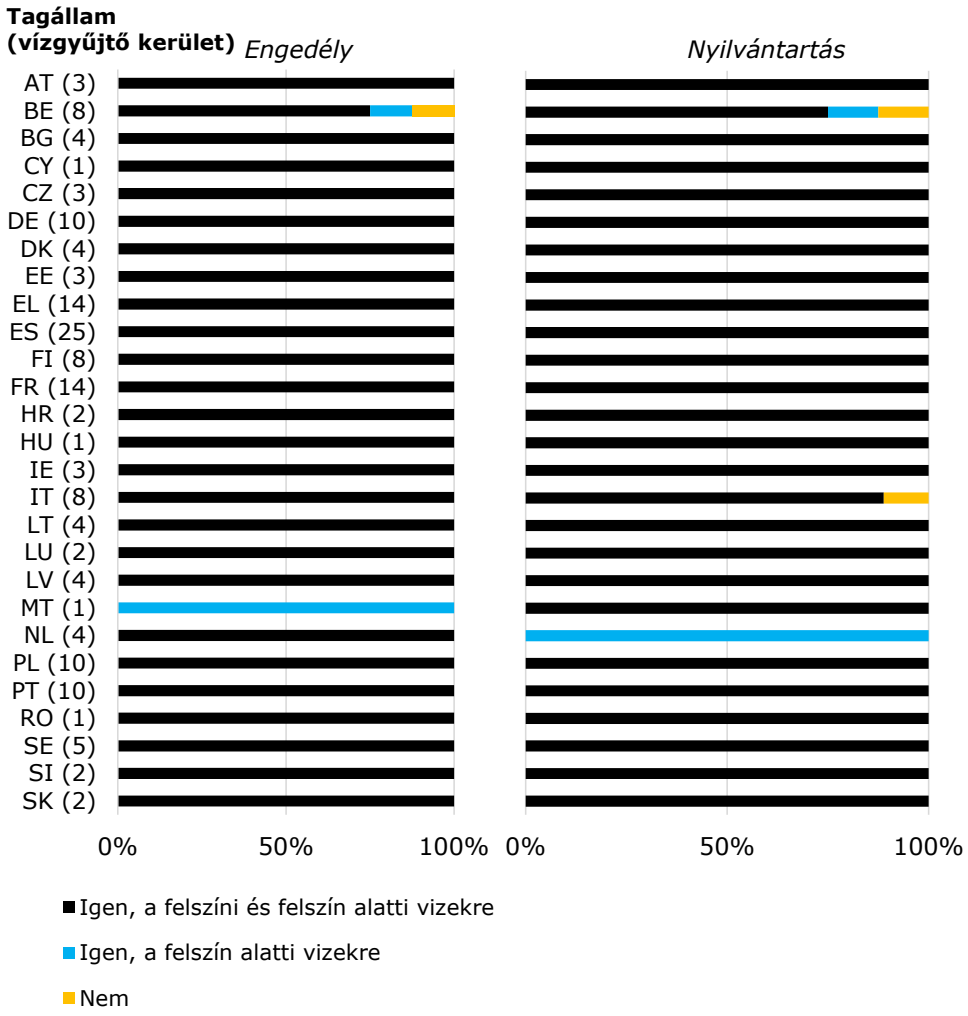
[34] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0082

[35] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1603122220757&uri=CELEX%3A52020DC0662; https://europa.eu/new-european-bauhaus/index_hu

[36] https://ec.europa.eu/environment/strategy/biodiversity-strategy-2030_hu

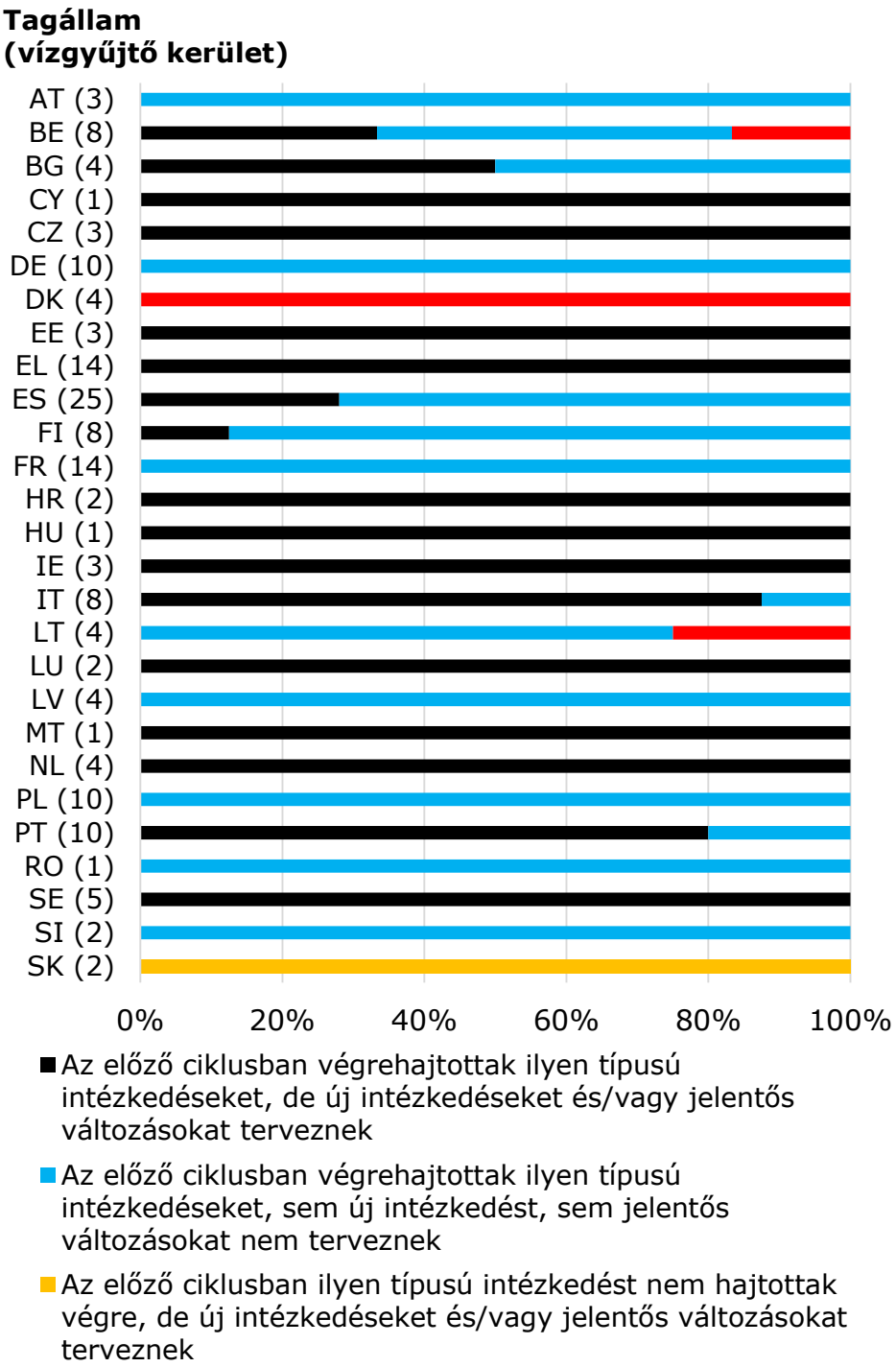
vonatkozó minimumkövetelményekről szóló új rendeletre készülve 11 tagállam építette be intézkedési programjába a víz újrafelhasználását mint vízkészlet-gazdálkodási intézkedést.

Jelentős előrehaladás figyelhető meg a *vízkivétellel* foglalkozó alapintézkedések terén. A tagállamok vízkivételre vonatkozó jelentései azt mutatják, hogy szinte mindegyik tagállam rendelkezik engedélyezési rendszerrel vagy nyilvántartással a felszín alatti vizek és a felszíni vizek kitermelésének ellenőrzésére (lásd: 1. ábra). Hasonlóképpen, a legtöbb tagállam rendelkezik koncessziós, jóváhagyási és/vagy engedélyezési rendszerrel a víztározás ellenőrzésére, és/vagy a duzzasztások nyilvántartásával. A tagállamok nagyjából fele azonban arról számolt be, hogy a kisebb vízkivételek mentesülnek az ellenőrzések alól.

1. ábra: Engedély vagy nyilvántartás a vízkivételek ellenőrzésére

Ami a felszín alatti víztestek mesterséges utánpótlásának vagy dúsításának engedélyezését illeti (lásd: 2. ábra), a legtöbb tagállam intézkedéseket hozott, az előző ciklusban végrehajtott ilyen intézkedéseket, vagy a jelenlegi ciklusra tervez ilyeneket. Ez lehetővé fogja tenni számukra a vízhiány és a vízszennyezés jobb kezelését.

2. ábra: A felszín alatti víztestek mesterséges utánpótlásának vagy dúsításának engedélyezése

3.3. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás

Az éghajlatváltozás hatásának erősödésével várhatóan nőni fog az elegendő mennyiségű tiszta édesvíz rendelkezésre állására nehezedő terhelés[37], ezért megfelelő intézkedésekre van szükség a víz-keretirányelv célkitűzéseinek biztosításához. Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásról szóló jelentésekben (24. kulcsintézkedés) csak 6 tagállam számolt be a felszíni vizekkel kapcsolatos intézkedésekről, 4 pedig a felszín alatti vizekkel kapcsolatos intézkedésekről. A legtöbb tagállam fő terhelésként diffúz szennyezésről, a vízkivételről vagy vízelterelésről, fizikai változásokról és gátakról, akadályokról és zsilipekről számolt be. A terhelések további fontos típusai között említették a pontforrásokat.

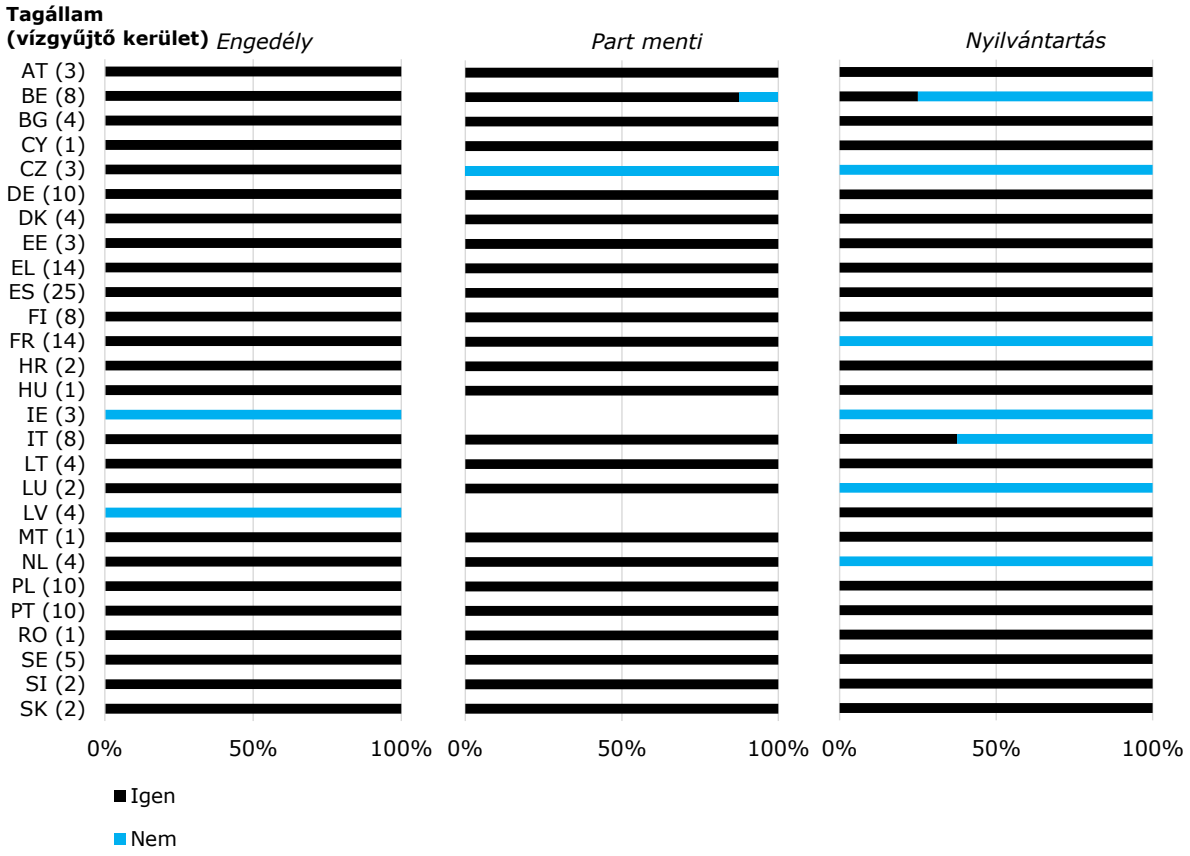
3.4. A hidromorfológiai terhelések kezelése

A víztestekre a legnagyobb terhelést továbbra is a hidromorfológiai változtatások jelentik. A zöld megállapodás, és különösen a 2030-ig tartó időszakra szóló biodiverzitási stratégia és a fenntartható és intelligens mobilitást elősegítő stratégia[38] révén további lehetőségek nyíltak meg a hidromorfológiai terhelések, például gátak, duzzasztógátak, módosított felszín alatti vízszintek stb. kezelésére. A biológiai sokféleségi stratégia azon törekvése, hogy Európában 25 000 km szabadon folyó folyószakasz legyen, jól jelzi, hogy az ökoszisztémák helyreállításához mennyire fontos, hogy a folyóvizek oldal- és hosszirányban is jól kapcsolódjanak.

A víz-keretirányelv (a 11. cikk (3) bekezdésének i) pontja) előírja a tagállamok számára, hogy biztosítsák a víztestek *hidromorfológiai viszonyainak ellenőrzését*, ami történhet kötelező előzetes engedélyeztetés vagy nyilvántartásba vétel formájában. A jelentett és alább bemutatott információk mutatják, hogy mely tagállamok rendelkeznek engedélyezési rendszerrel a víztestek fizikai módosulásainak ellenőrzésére.

[37] https://www.eea.europa.eu/highlights/water-stress-is-a-major

[38] https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12438-A-fenntarthato-es-intelligens-mobilitast-elosegito-strategia_hu

3. ábra: Engedélyek a víztestek fizikai módosulásainak ellenőrzésére

Majdnem minden tagállam rendelkezik engedélyezési rendszerrel a víztestek fizikai módosulásainak ellenőrzésére. Ezek szinte minden esetben part menti területekre vonatkoznak. A legtöbb tagállam rendelkezik a fizikai módosulások nyilvántartásával.

Ebben az összefüggésben a legfontosabb intézkedések a következők: a longitudinális folytonosság javítása (5. kulcsintézkedés), egyéb hidromorfológiai fejlesztések a longitudinális folytonosságon túl (6. kulcsintézkedés), az áramlási rendszer és az ökológiai vízhozam javítása (7. kulcsintézkedés) és a természetes vízmegtartást célzó intézkedések (23. kulcsintézkedés).

20 tagállamból jelentettek a felszíni vizekre vonatkozó, a longitudinális folytonosság javítását célzó intézkedéseket (5. kulcsintézkedés). A legtöbb esetben gátakat, akadályokat és zsilipeket említettek az ezen intézkedésekhez kapcsolódó fő terhelésként.

Hét tagállam[39] a 2018 és 2021 között végrehajtani tervezett intézkedések alapján arra számít, hogy előrelépést ér el a longitudinális folytonosság megteremtésében. További 2 tagállam[40] arra számított, hogy addigra elérik a célkitűzéseket.

[39] Ausztria, Írország, Lengyelország, Magyarország, Olaszország, Románia és Svédország.

A legtöbb tagállamban a felszíni vizekre, 4 tagállamban pedig a felszín alatti vizekre vonatkozóan is jelentettek a longitudinális folytonosságtól eltérő szempontú, hidromorfológiát javító intézkedéseket (6. kulcsintézkedés). A legtöbb esetben ezekkel az intézkedésekkel a csatorna, a meder, a part menti terület és/vagy a part fizikai módosulásával kapcsolatos terheléseket tervezték kezelni.

A tagállamoknak először meg kell határozniuk a víztesteikben az ökológiai vízhozammal kapcsolatos célkitűzéseket (a folyók jó állapotának eléréséhez szükséges előfeltétel), majd végre kell hajtaniuk az e célkitűzések eléréséhez szükséges összes intézkedést (a 7. kulcsintézkedés alapján), többek között csökkenteniük kell a vízkivételt, illetve a gátak üzemeltetése kapcsán elegendő vizet kell felszabadítaniuk a lejjebbi szakaszok számára.

A második vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben arról számoltak be, hogy az ökológiai vízhozamokat csak nagyon kevés tagállamban állapították meg és hajtották végre valamennyi érintett víztestre vonatkozóan. A legtöbben arról számoltak be, hogy erre a ciklusra tervezték ennek a hiányosságnak a kezelését.

Az intézkedési programról szóló 2018. évi jelentéstétel keretében később közölt információk azt mutatják, hogy 7 tagállam vezetett be az ökológiai vízhozamra vonatkozó célkitűzéseket az összes víztestre vagy azok egy részére vonatkozóan. Ez hasonló a 2016-ban bejelentetthez, ami azt jelzi, hogy egyértelmű előrelépés nem történt. A többi tagállamban a munka folyamatban van, de a jelentett mutatók nem teszik lehetővé az előrehaladás részletes értékelését.

Az ökológiai vízhozam elérése érdekében végrehajtott intézkedéseket illetően 20 tagállam számolt be a felszíni vizekre vonatkozó 7. kulcsintézkedésről, ezzel szemben a felszín alatti vizek esetében csak 5 tagállam tett jelentést a 7. kulcsintézkedésről.

4. Második előzetes árvízkockázat-értékelés

Amint azt egy 2019-ben közzétett bizottsági értékelés is tanúsítja, az uniós árvízkockázat-kezelési keret mára megszilárdult[41].

Az árvízvédelmi irányelv szerinti második végrehajtási ciklusban (2016–2021) is az előzetes árvízkockázat-értékelések elkészítése és a potenciálisan jelentős árvízkockázatot jelentő területek azonosítása volt az első lépés, amit 2018 végéig kellett megtenni. Az előzetes értékelések nagyrészt a korábbi árvizekről rendelkezésre álló információkon és a lehetséges jövőbeli árvizekre vonatkozó előrejelzéseken alapulnak.

A Bizottság értékelte a tagállamok második ciklusban készült előzetes árvízkockázat-értékeléseit.[42] Az előző ciklus óta a tagállamok fele javította az előzetes árvízkockázat-értékelések elvégzéséhez szükséges adatgyűjtést és/vagy módszereket. 12 tagállamban a

---

[40] Ciprus és Lettország.
[41] Erről az Európai Bizottság az árvízvédelmi irányelv értékelése keretében győződött meg, melynek megállapításait 2019-ben közzétette: https://ec.europa.eu/environment/water/fitness_check_of_the_eu_water_legislation/index_en.htm
[42] Az első ciklusról (2010–2015) lásd: https://ec.europa.eu/environment/water/flood_risk/overview.htm

jelenlegi módszerek alapján frissítették a jelentős jövőbeli árvizek azonosítására szolgáló kritériumokat. Bár egyre több szó esik a városi területeket érintő árvizekről és a tengerszint emelkedéséről, az EU-ban a jelentős árvizek forrásaként a leggyakrabban (az összes eset kétharmadában) a folyók áradását jelölik meg. A tagállamok túlnyomó többségében van valamilyen, olykor komoly bizonyíték arra, hogy számításba veszik a jövőbeli árvizeknek az emberi egészségre, a környezetre, a kulturális örökségre és a gazdasági tevékenységre gyakorolt hatásait. Úgy tűnik, hogy az első ciklushoz képest nagyobb figyelmet fordítanak a környezetre és a kulturális örökségre, mivel körülbelül 10 százalékponttal csökkent azoknak a potenciálisan jelentős árvízkockázatot jelentő területeknek a százalékos aránya, ahol a környezetet és a kulturális örökséget nem találták relevánsnak. Az árvizek hatásainak nyilvántartása körül az első ciklushoz képest egyértelműbb a helyzet: a tagállamok közel kétharmadában egyértelműen bizonyított a múltbeli árvizek értékelésére szolgáló világos módszer használata. Az EU vízgyűjtőinek 60 %-ában azonban nincsenek adatok az árvízkárokkal járó költségekről. Ezen javítani kell, mivel az ilyen adatok gyűjtése segíti a költségek és hasznok kiszámítását, valamint az intézkedések rangsorolását. A hosszú távú (társadalmi-gazdasági, infrastrukturális, földhasználati) fejlesztéseket a legtöbb tagállamban figyelembe vették, de nem egyformán következetesen. Arra is van bizonyíték, hogy előzetes értékelések során mindegyik tagállam figyelembe vette az éghajlatváltozást; ami javulást jelent az első ciklushoz képest, amikor 6 tagállam nem vette figyelembe az éghajlatváltozást, másik 5-nél pedig nem volt egyértelmű a helyzet.

5. Költségek és finanszírozás

A 3. szakasz 2. táblázata azt mutatja, hogy az időszerű végrehajtás két fő akadálya a tagállamok jelentései alapján a finanszírozás hiánya és a projektek késedelmes végrehajtása.

Míg az intézkedési programok költségeiről és finanszírozásáról szóló tagállami beszámolók összességükben hiányosnak tűnnek, egy tanácsadó cég tanulmányában[43] úgy becsülte, hogy a második vízgyűjtő-gazdálkodási tervek együttesében előirányzott intézkedések végrehajtásához legalább 142 milliárd EUR összegű beruházásra van szükség. A teljes költség ennél biztosan magasabb lesz, mivel az adatok terén komoly hiányosságok vannak, és a becslés nem tartalmazza az üzemeltetési és infrastruktúra-karbantartási költségeket. Az árvízkockázat-kezelési tervek esetében ugyanez a forrás összesen 14 milliárd EUR-ra becsüli a költségeket, ami nagy valószínűséggel szintén alulbecslés. A tagállamok különféle finanszírozási forrásokat használnak, különösen a víz- és szennyvízdíjakat, az uniós alapokat és a nemzeti közpénzeket, valamint kisebb mértékben a vízkivételi és szennyezési díjakat. Összességében kevésbé vesznek igénybe magánberuházásokat (hozzájárulásokat) és innovatívabb finanszírozási formákat, például az ökoszisztéma-szolgáltatásokhoz kapcsolódó kifizetési (PES) rendszereket.

A vízügyi ágazat pénzügyi kapacitásával kapcsolatban a fent említett tanulmány megállapította, hogy pénzügyi költségek megtérülési aránya a tagállamok mintegy felében 90 % fölötti. Az OECD[44] arról számolt be, hogy az EU egészét tekintve a felhasználók fizetik

[43] Woods &ACTeon (2021), Economic data related to the implementation of the WFD and the FD and the financing of measures, a Környezetvédelmi Főigazgatóság megbízásából készülő jelentés.
[44] OECD, Financing Water Supply, Sanitation and Flood Protection, 2020.

a vízszolgáltatások biztosításával járó pénzügyi költségek mintegy 70 %-át (a vízdíjakon keresztül), a fennmaradó 30 %-ot pedig a kormányzati szektor finanszírozza. A két jelentés nagy különbségeket jelez mind a tagállamok között, mind pedig általánosságban a háztartások, a mezőgazdaság és az ipar ágazatai között.

Úgy tűnik emellett, hogy a környezeti és erőforrásköltségek megtérítttetése kevésbé sikeres. Az Európai Számvevőszék egy közelmúltbeli jelentése[45] rámutat a szennyezési költségekkel kapcsolatos kihívásokra. Különösen azt emeli ki, hogy nehéz behajtani a vízszolgáltatások diffúz forrásokból származó szennyezés miatti költségnövekedését. A szennyező fizet elvének szélesebb körű és jobb alkalmazása több ösztönzőt biztosítana a szennyezők számára a szennyezés csökkentésére és elkerülésére, többek között saját környezetvédelmi beruházásaik révén. A nem jó mennyiségi állapotú víztestek[46] nagy száma alapján úgy tűnik, hogy nem mindenhol élnek azzal a lehetőséggel, hogy a vízárak jobban tükrözzék a tényleges vízhiányt; és a vízhasználat hatékonyságába való tartós beruházásokra is szükség van. Az ösztönzők és a hatékonyság terén tett erőfeszítések hozzájárulnak az egyre szűkösebb vízkészletekkel való hatékony és fenntartható gazdálkodáshoz szükséges tőkebefektetések összegének meghatározásához.

6. Következtetések

A legtöbb tagállamnak sikerült némi előrehaladást elérnie a tekintetben, hogy az egyes jelentős terhelések esetében meghatározza a jó állapottól való eltérést, valamint a víztestek jó állapotának eléréséhez szükséges intézkedések végrehajtásának szintjét. Ez biztató fejlemény, és lehetővé fogja tenni az intézkedések jobb meghatározását és rangsorolását. A végrehajtási intézkedéseket tekintve jelentős előrelépés különösen a szennyezés és a vízkivételek kezelése, valamint a víztakarékosság terén figyelhető meg. Pozitív fejlemény, hogy a tagállamok lépéseket tesznek az elmaradások csökkentése érdekében. Egyértelmű azonban, hogy a víz-keretirányelv célkitűzéseinek való teljes körű megfeleléshez még mindig nagy utat kell megtenni. Ebben az összefüggésben több akadály nehezíti a tagállamok számára az intézkedések gyors végrehajtását, de főleg a megfelelő finanszírozás hiánya.

Az éghajlatváltozás jelenlegi és jövőbeli hatásai miatt Európa-szerte egyre sürgetőbb kihívást jelent a mennyiségi vízgazdálkodás, ami befolyásolja a vízügyi jogszabályok célkitűzéseinek elérését. Az árvízvédelmi irányelvnek köszönhetően az EU a célnak megfelelő jogi kerettel rendelkezik. Az árvízkockázatnak a legfontosabb helyeken és időszakokban való csökkentése azonban gondos és következetes végrehajtás kérdése, ami hosszú távon folyamatos figyelmet és határokon átnyúló együttműködést igényel. A 2021 nyarán Európában történt drámai események is mutatják, hogy az árvízkockázat hatékony csökkentése érdekében sok még a tennivaló.

A túl kevés víz elérhetősége hasonlóan sürgető probléma. A fenntarthatatlan európai vízhasználati mintákhoz társul az éghajlatváltozás, ami nagyobb mértékű párolgást és hosszabb ideig tartó szélsőséges aszályokat eredményez, így egyre nagyobb területen

[45] A Számvevőszék 12/2021. sz. különjelentése: „A »szennyező fizet« elv alkalmazása következetlen az Unió környezetvédelmi politikáiban és fellépésében”, 2021. július.
[46] Ötödik jelentés a víz-keretirányelv és az árvízvédelmi irányelv végrehajtásáról, COM(2019) 95 final.

súlyosbodik a már meglévő vízhiány. Az éghajlatváltozással, az egészséggel, a biológiai sokféleséggel és a szennyezéssel kapcsolatos globális kihívásokkal szembeni válaszlépések részét kell képeznie a vízügyi rezilienciára vonatkozó széles látókörű menetrendnek is.

Az európai zöld megállapodásnak köszönhetően megjelent a vízügyi reziliencia és a víztakarékosság figyelembevétele a különböző jogalkotási felülvizsgálatokban és a horizontális stratégiákban, így például a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervben és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra vonatkozó uniós stratégiában. Ebben a kérdésben ágazati szintű előrelépés is tapasztalható, például a mezőgazdaság, az energiaügy és a közlekedés területén; és ezt feltétlenül tovább kell erősíteni.

A vízárazás hatékony eszköz a víztakarékosság javítására, hozzájárul a hatékonyabb és fenntarthatóbb vízigény-gazdálkodáshoz. Körültekintő tervezésre van szükség annak érdekében, hogy a helyi körülmények és a szociális szempontok megfelelő figyelmet kapjanak (például a kiszolgáltatott háztartások hozzáférjenek megfizethető, jó minőségű ivóvízhez, amit az ivóvízről szóló felülvizsgált irányelv is támogat). Az árazás akkor a leghatékonyabb, ha összehangolják a szennyezés csökkentésére irányuló szakpolitikai intézkedésekkel, valamint a víztakarékossági innováció és beruházások támogatásával.

A vízügyi beruházások mindenki számára előnyös megoldások: a víz és a biológiai sokféleség, illetve általában a természet javát szolgálják, ugyanakkor ösztönzik a helyreállítást és a munkahelyteremtést. Ezért az INVEST-EU és a többéves pénzügyi keret révén a tagállamok rendelkezésére bocsátott forrásokat teljes mértékben ki kell használni. A fenntartható beruházásokra vonatkozó taxonómiai rendelet[47] támogatásával ezek a rendszerek katalizátorai lehetnek a rendszerszintű átalakulásnak, és segíthetnek az állami és magánforrások mozgósításában. A Horizont Európa keretprogram további lehetőségeket kínál az uniós vízügyi kutatásba és innovációba való beruházásra, valamint a megvalósítás jobb összekapcsolására a társadalom és a polgárok szükségleteivel.[48]

Európa fordulóponthoz ért a vízgazdálkodás terén: a következő kulcsfontosságú vízgyűjtő-gazdálkodási tervek és árvízkockázat-kezelési tervek 2022 tavaszára várhatók. Nincs már sok idő 2027-ig, amikor a víz-keretirányelv szerinti kötelezettségek alóli mentesség lehetősége a legtöbb esetben kimerül, és a víztesteknek jó állapotban kell lenniük.

Mivel az uniós víztestek többsége még mindig nincs jó állapotban, sürgősen meg kell erősíteni a tagállami fellépést. A szükséges intézkedések meghozatalához az európai zöld megállapodás egyedülálló lehetőségeket kínál, és ezeket a tagállamoknak és az érdekelt feleknek egyaránt meg kell ragadniuk, hogy a jövőre nézve biztosítsák a vízügyi rezilienciát.

[47] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/852 rendelete (2020. június 18.) a fenntartható befektetések előmozdítását célzó keret létrehozásáról (HL L 198., 2020.6.22., 13. o.).

[48] Beleértve a célkitűzésorientált és ambiciózusabb partnerségek új generációját (Európai partnerség a bolygó vízbiztonságáért (Water4All); Partnerség a klímasemleges, fenntartható és termelékeny kék gazdaságért (SBEP)) és a K+I küldetéseket („Óceánok és vizek”, „Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás” és „Egészséges talajok”).